

5.3 Kasvatuskeskustelut ja kurinpidollisten keinojen käyttö

Perusopetuslaki velvoittaa opetuksen järjestäjän laatimaan ja ohjeistamaan opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelman kasvatuskeskustelujen ja kurinpidollisten keinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Suunnittelun tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä oppilaiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös koulun järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain laissa mainittuja keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttäviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla suhteessa tekoon. Myös oppilaan ikä ja kehitysvaihe otetaan huomioon. Kurinpidollisia keinoja ei saa käyttää oppilaita häpäisevällä tai loukkaavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua suunnitelman valmisteluun. Yhteistyö huoltajien ja muun muassa hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden edustajien kanssa tukee suunnitelman toteutumista. Henkilöstöä ja oppilaskuntaa tulee kuulla ennen suunnitelman hyväksymistä tai päivittämistä.

Kurinpitosuunnitelman valmistelee koulun henkilökunta. Lukuvuoden alussa suunnitelma esitellään koulun oppilaille. Myös huoltajia ja oppilaita kuullaan kurinpitosuunnitelman laadintavaiheessa. Viimeistään lukuvuoden alussa tiedotetaan asiasta huoltajia. Koulun henkilöstö arvioi kurinpitosuunnitelmaa vuosittain ja tekee mahdollisia muutoksia. Koulujaosto tekee mahdolliset muutokset kesän kokouksessa.

Oppilaita otetaan mukaan koulun järjestyssääntöjen tekemiseen. Jokainen luokka voi lisäksi tehdä halutessaan luokkakohtaisia sääntöjä yhdessä oppilaiden kanssa.

Kasvatuskeskustelut

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen keino puuttua oppilaan häiritsevään ja epäasialliseen käyttäytymiseen. Kasvatuskeskustelu voidaan käydä, jos oppilas häiritsee opetusta, rikkoo koulun järjestyksiä, menettelee vilpillisesti tai kohtelee muita epäkunnioittavasti tai heidän ihmisarvoaan loukkaavasti. Koulun opettaja tai rehtori voi määrätä keskustelun enintään kahdeksi tunniksi. Keskustelu voidaan järjestää kerralla tai useammassa osassa koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella.

Kasvatuskeskustelujen tarkoituksena on keskustella yhdessä oppilaan kanssa toimenpiteeseen johtaneesta teosta. Menettelyn tavoitteena on löytää myönteisiä keinoja koulussa käyttäytymisen ja oppilaan hyvinvoinnin parantamiseksi. Kasvatuskeskustelussa oppilaan käyttäytymistä tai tapaa toimia pyritään ohjaamaan ja hänen on itse mietittävä käyttäytymisensä seuraukset. Yhdessä käydyn keskustelun tavoitteena on, että oppilaille tulisi tunne, että hänestä huolehditaan, häntä kuunnellaan ja asiat otetaan vakavasti. Oppilas joutuu myös välittömästi pohtimaan käyttäytymistään ja ottamaan vastuuta omista teoistaan. Tyypillisiä kasvatuskeskusteluasioita ovat mm:

- epäasiallinen kielenkäyttö / -käytös
- häiriökäyttäytyminen välitunneilla
- toistuva oppituntien häirintä
- tottelemattomuus henkilökuntaa kohtaan
- myöhästely / luvaton poissaolo oppitunneilta
- koulun alueelta poistuminen
- koevilppi ja vääräntäminen

- muu sääntöjen rikkominen

Kasvatuskeskustelu pyritään toteuttamaan mahdollisesti saman päivän aikana kun rike on tapahtunut. Kasvatuskeskustelun kyseisen oppitunnin pitänyt opettaja, välitunnin valvonut opettajavalvoja. Jos kyseessä on muu kuin oma luokanopettaja (tai ELO) voi kasvatuskeskustelun järjestää yhteistyössä paikalla ollut opettaja ja luokan opettaja. Kasvatuskeskustelu kirjataan Wilmaan. Mahdollisuuksien mukaan ja tilanteen vakavuuden huomioon ottaen kasvatuskeskustelun pitänyt opettaja voi olla puhelimitse yhteydessä huoltajaan saman päivän aikana.

Muiden kurinpidollisten toimien käyttö

Opetuksen järjestäjän tulee kurinpitotoimea harkitessaan ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso.

Selkeissä väkivaltatilanteissa oppilaalle voidaan määrätä kasvatuskeskustelun sijaan myös jälki-istunto. Jälki-istunto voidaan myös määrätä jos useampi kasvatuskeskustelu osoittautuu tehottomaksi. Oppilas voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi tai hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus.

Kasvatuskeskustelujen ja jälki-istuntojen osoittautuessa tehottomiksi puuttumiskeinoiksi annetaan oppilaalle kurinpitotoimena rehtorin kirjallinen varoitus. Myös erityisen raskauttava teko johtaa kirjalliseen varoitukseen. Kirjallisen varoituksen antaa rehtori noudattaen asiaan liittyvää lainsäädäntöä.

Oppilaan erottaminen määräajaksi (enintään kolmeksi kuukaudeksi) on voimakkain kurinpitotoimi ja voidaan käyttää, jos muut kurinpitotoimet ja kirjallinen varoitus ovat osoittautuneet tehottomiksi. Asian valmistelee rehtori ottaen huomioon määräaikaiseen erottamiseen liittyvän lainsäädännön. Päätöksen määräaikaisesta erottamisesta tekee sivistyslautakunnan suomenkielinen koulujaosto

Opetuksen epäminen

Opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan tilanteesta, jossa häiritsevää käyttäytymistä tapahtuu. Työrauhan turvaamiseksi opetus voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on vaara, että jonkun muun henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen käytöksen vuoksi. Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan edellä mainitulla perusteella evätä myös seuraavaksi työpäiväksi, mikäli opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa suunnitella oppilaan paluuta takaisin opetukseen ja tarjota oppilaalle opiskeluhoitopalveluita sekä tukea turvallista paluuta opetukseen. Epäämisen aikana oppilaalle on järjestettävä 36h §:ssä tarkoitettuna opiskeluhoitona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoillon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja oppilaan palatessa opetukseen. Oppilaalle tehdään suunnitelma palaamisen tukemiseksi. Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, kirjallisen varoituksen antamista oppilaalle ja määräaikaista erottamista on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarvittava selvitys.

Ennen kurinpitotoimesta päättämistä on oppilaan huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Muista 36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä on ilmoitettava oppilaan huoltajalle ja opetuksen epäämisestä tarvittaessa lisäksi sen hyvinvointialueen, jonka alueella koulu sijaitsee, sosiaalihuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavalle viranomaiselle. Määräaikaisesta erottamisesta ja kirjallisesta varoituksesta tulee antaa päätös, ja muut 36 §:ssä tarkoitetut toimenpiteet tulee kirjata. Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määräajaksi erotetun oppilaan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Oppilaalle ja

oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua tässä momentissa tarkoitetun opetussuunnitelmaan perustuvan henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kurinpitotoimi tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavaksi työpäiväksi, järjestetään tarvittava opiskeluhoolto. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa, kun hänet on poistettu luokkahuoneesta, muusta tilasta tai koulun tilaisuudesta tai kun oppilaan opetukseen osallistuminen on evätty jäljellä olevan ja sitä seuraavan työpäivän ajaksi.

Hallinnon yleiset oikeusturvaperiaatteet

Hallinnon yleiset oikeusturvaperiaatteet ohjaavat ojentamista ja kurinpitoa. Hallinnon yleisiä oikeusperiaatteita ovat yhdenvertaisuusperiaate, suhteellisuusperiaate, objektiviteettiperiaate ja tarkoitussidonnaisuudenperiaate. Näiden toteutuminen varmistetaan opettajien perehdytyksellä.

Henkilökunnan perehdytys ja osaamisen varmistaminen

Opettajat ja rehtorit ovat virkasuhteessa, koska he käyttävät julkista valtaa mm. kurinpitotoimissa. Rehtori huolehtii siitä, että opettajat ja muu henkilökunta perehtyvät huolellisesti kurinpidollisten toimivaltuuksiensa käyttämiseen. Tämä suunnitelma käsitellään yhteisesti lukuvuoden alkaessa esim. suunnittelukokouksessa. Ohjeet tulee olla helposti saatavilla asioiden tarkistamista varten. Uutta henkilökuntaa opastettaessa perehdyttäjät käyvät nämä läpi ja kertoo, kenen puoleen voi kääntyä epävarmoissa tilanteissa.

[\[42\] Perusopetuslaki 35 a § \(1267/2013\) sekä 36 § \(477/2003\) ja 36 a § \(1267/2013\)](#)

[\[43\] Perusopetuslaki 36 § \(477/2003\) ja 36 a-36 i § \(1267/2013\)](#)

[\[44\] Perusopetuslaki 29 § \(1267/2013\)](#)

[\[45\] Perusopetuslaki 47 a § \(1267/2013\)](#)

TOIMENPIDE	TOIMIVALTA	KUULEMINEN	ILMOITTAMINEN	KIRJAAMINEN	HUOMIOITAVA	OPPILASHUOLTO
Huomauttaminen, nuhteileminen, puhuttelu	Opettaja, rehtori	Oppilas	Huoltajalle	Wilmaan tuntimerkintä ja aihe	Rehtorin puhuttelu vain harvoin. Käytä ensin omaa toimivaltaasi.	
Kasvatuskeskustelu <ul style="list-style-type: none"> • opetuksen häirintä • järjestyssääntöjen rikkominen • vilpillinen menettely • epäasiallinen käyttäytyminen 	Opettaja, rehtori	Oppilas	Huoltajalle	Wilmaan tuntimerkintä: Kasvatuskeskustelu ja aihe	Enintään 2 h, voi olla useammassa osassa koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella. Kolmannessa mukana rehtori ja huoltajat.	Oppilashuoltoryhmän konsultointi kolmannen jälkeen.
Jälki-istunto <ul style="list-style-type: none"> • opetuksen häirintä • järjestyssääntöjen rikkominen • vilpillinen menettely • epäasiallinen käyttäytyminen • Pahoinpitelystä aina 	Opettaja, rehtori	Oppilas	Huoltajalle, pahoinpitelyistä poliisille	Wilmaan tuntimerkintä: Jälki-istunto ja aihe Lisäksi koulun rangaistuskirjaan	Enintään 2 h työpäivän ulkopuolella. Oppilaalla voidaan teettää tehtäviä tai määrätä olemaan hiljaa.	Oppilashuolto järjestettävä.
Kotitehtävien suorittaminen	Opettaja	Oppilas	Huoltajalle	Wilmaan tuntimerkintä: Kotitehtävien suorittaminen	Enintään 1 h kerrallaan työpäivän jälkeen valvonnan*) alaisena, jos kotitehtävät tekemättä ilman hyväksyttävää syytä Kuljetusoppilaiden kohdalla myös välitunnilla tai kuljetus sovittava vanhempien kanssa. Myös kasvatuskeskustelujen aihe.	

TOIMENPIDE TOIMIVALTA KUULEMINEN ILMOITTAMINEN KIRJAAMINEN HUOMIOITAVA OPPILASHUOLTO

Siivousvelvoite ja muut mahdolliset järjestämistoimenpiteet

Wilmaan tuntimerkintä, aihe kirjataan

Enintään 2 h oppituntien ulkopuolella.

Kasvatuksellinen tavoite: Sovitaan yhteistyössä huoltajan kanssa.

Turvallisuus huomioitava ja valvonta*) järjestettävä.

Luokasta, tilaisuudesta tai koulun alueelta poistaminen	Opettaja, rehtori	Oppilas	Huoltajalle	Wilmaan tuntimerkintä, aihe kirjataan	Enintään oppituntin jäljellä olevaksi ajaksi, valvonta*) järjestettävä koululla.	Opettaja ohjaa oppilashuoltoryhmään, kun tilanne toistuva.
<ul style="list-style-type: none"> • käyttäytyy häiritsevästi • turvallisuuden vaarantuminen 					Tarvittaessa voimakeinoin, tuolloin kirjallinen selonteko.	

Opetukseen osallistumisen epäminen loppupäiväksi tai seuraavaksi päiväksi

Wilmaan tuntimerkintä, aihe kirjataan

Enintään loppupäiväksi tai seuraavaksi päiväksi.

Oppilaalle järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti oppilashuollon psykologin tai kuraattorin kanssa.

- oppilas vaarantaa oman/muiden turvallisuuden tai
- vaikeuttaa kohtuuttomasti opetusta

Laadittava oppilaalle suunnitelma, jossa määritellään ne käytännöt ja opiskeluhoitopalvelut, jotka tukevat hänen turvallista paluutaan opiskeluun.

Tarvittaessa voimakeinoin, tuolloin kirjallinen selonteko.

Suunnitelma laaditaan oppilashuoltoryhmässä.

TOIMENPIDE	TOIMIVALTA	KUULEMINEN	ILMOITTAMINEN	KIRJAAMINEN	HUOMIOITAVA	OPPILASHUOLTO
<p>Esineen tai aineen haltuunotto</p> <ul style="list-style-type: none"> kyseessä oltava kielletty esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai toista oppilasta 	Opettaja, rehtori	Oppilas	Huoltajalle, tarvittaessa poliisille tai muulle viranomaiselle. Huoltajalle ilmoitettava myös esineen tai aineen palauttamisesta.	Wilmaan tuntimerkintä, aihe kirjataan	<p>Turvallisuuden vaarantuessa haltuunotto on jokaisen aikuisen oikeus (myös koulunkäynninohjaajan).</p> <p>Haltuunotto tarvittaessa voimakeinoin.</p> <p>Turvallinen aine tai esine voidaan luovuttaa oppilaalle takaisin koulupäivän päätteeksi.</p>	
<p>Oppilaan tavaroiden tarkastaminen</p> <ul style="list-style-type: none"> oltava ilmeistä, että oppilaalla on hallussa esine tai aine, jolla on mahdollisuus vaarantaa oma tai toisen turvallisuus 	Opettaja, rehtori	Oppilas	Huoltajalle, tarvittaessa poliisille	<p>Wilmaan tuntimerkintä, aihe kirjataan</p> <p>Kirjallinen selonteko haltuun otetusta tavarasta, tavarain mahdollisesta luovutuksesta ja tavarain mahdollisesta hävittämisestä.</p>	<p>Tarkastetaan vaatteet päällisin puolin, pulpetti/lokero tai laukku ilmeisen syyn perusteella.</p> <p>Tarkastustilanteessa oltava läsnä oppilaan kanssa samaa sukupuolta oleva koulun aikuinen sekä lisäksi oppilaan toivoma koulun aikuinen. Perustellusti voidaan poiketa tästä, mikäli turvallisuus vaarantuu.</p>	
<p>Kirjallinen varoitus</p>	Rehtori	Oppilas ja huoltaja Kuulemisesta kirjallinen selonteko	Huoltajalle kirjallisesti	<p>Wilmaan tuntimerkintä kurinpitoimi: kirjallinen varoitus</p>	<p>Rehtorin viranhaltijapäätös valitusosoituksineen</p>	<p>Rehtori ohjaa oppilashuoltoryhmälle.</p>

TOIMENPIDE TOIMIVALTA KUULEMINEN ILMOITTAMINEN KIRJAAMINEN HUOMIOITAVA OPPILASHUOLTO

Määräaikainen erottaminen	Opetuksen järjestäjän asianomainen toimielin	Oppilas ja huoltaja	Huoltajalle kirjallisesti	Wilmaan tuntimerkintä kurinpitotoimi: määräaikainen erottaminen	Enintään 3 kk. Toimielimen päätös valitusosoituksineen. Voidaan toimeenpanna heti päätöksen jälkeen, jos turvallisuus on vaarantunut. **)	Rehtori ohjaa oppilashuoltoryhmälle. Oppilashuoltoryhmä vastaa suunnitelman laadinnasta huoltajan kanssa. Oppilashuoltoryhmä vastaa kirjaamisesta ja seurannasta. Toteuttamisesta vastaavat opettajat.
		Kuulemisesta kirjallinen selonteko			Suunnitelma kouluun palauttamiseksi.	

*) Valvontaa vaativissa toimenpiteissä oppilaan valvonta järjestetään koulun tiloissa. Valvojana toimii koulunkäynninohjaaja, koulusihteeri, opettaja tai rehtori.

**) Sosiaalihuollosta vastaavan toimielimen edustuksesta käsiteltäessä oppivelvoillisen lapsen koulusta erottamista koskevaa asiaa säädetään lastensuojelulain 24 §:n 2 momentissa.

Tästä suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja muista opiskeluun liittyvistä asioista tiedotetaan huoltajia ja oppilaita vuosittain lukuvuoden alussa Halluodon koulun viestintäsuunnitelman mukaisesti. Rehtori huolehtii opettajien tiedottamisesta ja osaamisesta kurinpitoon liittyvissä asioissa. Lisäksi tämä suunnitelma löytyy koulun kotisivuilta.

Menettelytavat suunnitelman seurantaan sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten:

Luokanopettaja ja -valvoja seuraa toimenpiteiden kokonaismäärää, toistuvuutta ja rikkeiden syitä. Rehtori seuraa, kuinka paljon on tehty kurinpitotoimia hallintopäätösten mukaisesti ja mistä syistä ne on tehty. Lisäksi seurataan, onko yhdellä henkilöllä useita rangaistuksia vai riittääkö yksi kurinpidollinen keino ongelman ratkaisemiseksi ja rikkeen toistuvuuden ennaltaehkäisyksi. Edellä mainitut anonyymit seurantatiedot käsitellään opiskeluhuoltoryhmässä ja tarvittaessa koulun johtoryhmässä.

Opetuksen järjestäjä päättää suunnitelman laatimisesta ja valmisteluun osallistuvista tahoista.

Voimassa 1.8.2022 alkaen.